

Patrimoni i desenvolupament: entre legitimar el discurs i transformar la realitat

Publicat per [Interacció](#) [1] el 05/05/2015 - 10:37 | Última modificació: 28/04/2026 - 10:02

En les darreres dècades, el patrimoni cultural ha estat progressivament integrat en el llenguatge del desenvolupament sostenible fins a convertir-se en un dels seus pilars discursius. Documents internacionals i marcs institucionals han consolidat la idea que el patrimoni no només preserva el passat, sinó que genera cohesió social, activitat econòmica i estabilitat territorial. L'article *Cultural heritage policies as a tool for development: discourse or harmony?* planteja una pregunta que incomoda aquest consens aparent: fins a quin punt aquestes polítiques produeixen realment desenvolupament, i fins a quin punt funcionen com a relat legitimador de la intervenció pública en cultura.

El text situa aquest desplaçament en un canvi de paradigma clar. Les polítiques patrimonials han passat d'una orientació centrada en l'objecte, la conservació i restauració, a una orientació centrada en el subjecte i en el valor social del patrimoni. Aquest gir ha estat impulsat per organismes com la Unesco, que han vinculat explícitament patrimoni i desenvolupament en declaracions i convencions internacionals. El patrimoni es presenta com a motor de turisme, cohesió comunitària i identitat compartida, alhora que s'inscriu en els marcs dels drets culturals i del benestar col·lectiu.

Ara bé, l'article introdueix una tensió central que sovint queda fora del relat institucional. El patrimoni no és només un recurs per al desenvolupament; també pot esdevenir un factor de conflicte, exclusió o bloqueig. Els casos analitzats mostren com la patrimonialització pot intensificar disputes territorials o identitàries, com en el cas del temple de Preah Vihear, on la inclusió a la llista del patrimoni mundial va reactivar tensions geopolítiques. Aquesta dimensió conflictiva qüestiona la idea d'una relació automàtica entre patrimoni i desenvolupament, i obliga a reconèixer que el patrimoni opera dins de relacions de poder i de disputa.

El text també posa en evidència les limitacions estructurals de les polítiques patrimonials internacionals. Malgrat el seu abast global, la seva implementació depèn dels estats, que no sempre tenen la capacitat o la voluntat d'aplicar-les. Aquesta dependència genera desequilibris evidents, tant en la representació del patrimoni reconegut com en l'accés als recursos i instruments disponibles. A més, la persistència del que s'ha anomenat "discurs patrimonial autoritzat" tendeix a privilegiar determinades formes de patrimoni i a reproduir jerarquies culturals d'arrel occidental, malgrat els intents d'incorporar perspectives més diverses.

Finalment, l'article assenjala un desplaçament que té implicacions directes per a les polítiques culturals: la necessitat de justificar el finançament del patrimoni en termes socioeconòmics. En un context de recursos limitats, el valor intrínsec del patrimoni competeix amb la seva capacitat de generar impacte mesurable. Aquesta lògica pot reforçar la seva instrumentalització i desplaçar altres criteris de valor menys quantificables.

El debat que obren Van der Auwera i Schramme no és menor. No es tracta de negar la contribució del patrimoni al desenvolupament, sinó de qüestionar la seva naturalització com a evidència. Si el patrimoni és avui una peça central en el discurs de les polítiques culturals, la qüestió ja no és només què pot fer pel desenvolupament, sinó en quines condicions, amb quins efectes i sota quins marcs de decisió es produeix aquesta relació.

Referència

Van der Auwera, S., i Schramme, A. (2014). [Cultural heritage policies as a tool for development: Discourse or harmony?](#) [2] ENCATC Journal of Cultural Management and Policy, 4(1), 4-15. doi: 10.3389/ejcmp.2023.v4iss1-article-1

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: patrimoni cultural

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: cultura i sostenibilitat

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2015/patrimoni-i-desenvolupament>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/volume_4_article_1.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/3854>